

Petr Stránský

O působení alkoholu z hlediska duchovní vědy

Vznik alkoholu popsal koncem 18. století francouzský chemik Lavoisier zápisem: glukóza se štěpí na kysličník uhličitý a alkohol. Chemický vzorec C_2H_5OH řadí tuto látku sice do skupiny organických sloučenin, ale alkohol je zcela proniknut mineralizujícími silami: má snahu vše mumifikovat. Při výrobě léčiv se využívá jeho vynikajících vlastností rozpouštět a konzervovat látky. Má sulfurický charakter: snadno se odpařuje, hoří.

V přírodě vzniká alkohol činností kvasinek /ty řadíme mezi houby/ a některých bakterií. Jejich buňky přijímají cukr jako výživu a přeměňují jej na kysličník uhličitý a alkohol. Alkohol je pro ně odpadním produktem. Začnou-li buňky zkvašovat cukerný roztok, hynou po určité době ve vlastním produktu – alkoholu.

V rovnici, kterou formuloval Lavoisier, se spojují dva světy: svět slunečních sil, reprezentovaný rostlinami, které vytvářejí cukry, a svět podzemních sil, odvrácený od sil slunečních, svět mikrobů, který cukry přeměňuje na alkohol.

Substance nesou ve své kvalitě, ve své působnosti, způsob svého vzniku. Zatímco cukry primárně spojené se světlem a tvořené rostlinami život umožňují, alkohol vytvořený mikroorganismy působí vždy proti životu.

Pro naše další úvahy si nyní zopakujeme, jaké jsou příznaky akutní otravy alkoholem a chronického alkoholismu.

1. 1. AKUTNÍ OTRAVA

/jednotlivé fáze otravy lze uspořádat podle množství alkoholu v krvi vyjádřeného v promile/

Pod 1 promile:

Projevuje se stimulující vliv alkoholu /sulfurický vliv/, stoupá cirkulace krve /krevní oběh začíná „předbíhat“ dech!/, a dostavuje se tzv. náladička: roste

sebevědomí, sebejistota, mizí starosti, ale je možno již pozorovat určité otupení pozornosti a schopnosti přemýšlet.

1 – 2 promile:

Dochází k vyřazení sebekritiky, myšlenky sice lehce přicházejí, ale právě tak snadno odcházejí, není možná koncentrace myšlenek, ale přesto vzniká pocit chytrosti, vlastní vtipnosti a optimismu.

2 - 3 promile:

Stav úplné opilosti, je úplně uvolněn citový život /chybí mu vedení ze strany lidského já/, zcela bez zábrán se rozvíjejí vášně: sílí egoismus, samomluva; myšlení odpadá, vážne řeč, dostavují se závratě, zvracení a poruchy vidění.

4 - 5 promile :

Ztráta vědomí.

Do vylíčeného průběhu se mohou jistě promítat individuální odchylky, ale proti působení zvyšující se dávky alkoholu není odolný nikdo.

Je pozoruhodné, že opilst napodobuje některé choroby: nádor mozečku, roztroušenou sklerózu, narkolepsii /záchvaty krátkého spánku/ a Meniérův syndrom /záchvaty závratí/.

1. 2. CHRONICKÝ ALKOHOLISMUS

Delirium tremens /blouznění spojené s třesem/

Jedná se o noční záchvaty spojené se zvýšenou teplotou, bolestmi hlavy a s pocity úzkosti. Je tu duševní choroba bohatá na smyslové klamy. Vyskytuje se hlavně u pijáků destilátů po mnoha letech pití. Je vyprovokována často jinou nemocí nebo psychickým traumatem. Převládají /hlavně v noci/ zrakové halucinace – ty jsou typické. Pacient „vidí“ mnoho drobných objektů živé a neživé povahy, které se pohybují: listí, špendlíky, pavouky. Nemocný se snaží je odstranit. Dochází také k poruchám paměti, převládají smyšlenky.

Alkoholická halucinace

Jedná se o náhle vznikající přeludy, zvláště sluchové /při jasném vědomí a normální hybnosti/. Postižený „slyší“ např. hlasy, které ho obviňují nebo obhajují.

Alkoholická paranoidní psychóza

Jedná se o tvorbu bludů, zejména o blud žárlivosti.

Alkoholová demence

Všeobecné slábnutí rozumu u alkoholika.

Dále jsou tu průvodní obecné jevy při chronickém alkoholismu. Ztráta orientace v čase a prostoru, zničení paměti, cynismus, zvýšení emoční dráždivosti /extrémní polohy v jednání/, ztráta slušnosti, všeobecné neuznávání řádu.

1. 3. CO MŮŽEME ŘÍCI O PŮSOBNÍ ALKOHOLU – DUCHOVNĚ VĚDECKÉ POZOROVÁNÍ

Alkohol ochromuje lidské já. Výrazem toho je, že se narušují schopnosti, které činí člověka člověkem: vypřímená chůze, mluva, myšlení. Mohli bychom také říci, že alkohol odtrhuje od člověka to, co ho odlišuje od zvířete, a rovněž to, co dospělého odlišuje od dítěte. Po požití alkoholu dochází k uvolnění pudů a vášní – ty již nejsou přemáhány silou já a astrální tělo /které je jejich nositelem/ projevuje svou přirozenou vlastnost: svou zvířecí podstatu.

Alkohol je významným jaterním jedem. U většiny cirhotiků je v anamnéze nadměrné požívání alkoholu.

R. Steiner říká, že skrze alkohol působí „anti-já“, což je bojovník proti působení našeho duchovního já. Proto se při pití alkoholu likvidují typické lidské znaky.

Lidské já zasahuje nejvíce do činnosti jater, hlavního orgánu látkové přeměny. Požíváním alkoholu se vyprovokuje nedostatečné zasahování já do látkové výměny, což má za následek ztučnění jater /vyskytuje se u 70 % alkoholiků/. Posléze dochází k přeměně jaterní tkáně na tkáň vazivovou, játra se tedy postupně přeměňují na tkáň s mechanickou funkcí!

Pod vlivem alkoholu se dostáváme do duševního chaosu.

Bdělé lidské já má schopnost udržovat v rovnováze myšlení, citění a chtění. Pak může myšlení vést člověka k pravdě, citění ke kráse a chtění ke konání dobra. Je-li však já sraženo působením alkoholu k zemi, dochází k závažným změnám osobnosti:

- Místo plodného myšlení přichází abstrakce, nerozlišuje se pravda a lež, představa se stává realitou. Dochází ke ztrátě soudnosti. Tvoří se smyšlenky nebo dochází k opakování stále stejných vět /myšlení krouží samo v sobě/.**
- Místo vroucího citění dochází k tomu, že pud se stává svobodným. Nastává ztráta sebeovládání.**
- Místo svobodného chtění dochází k tomu, že vůle působí rozkladně. Člověk ztrácí tolerantnost.**

Jako jsme pozorovali ztrátu vzpřímené chůze, řeči a myšlení působením alkoholu, můžeme nyní pozorovat ztrátu soudnosti, sebeovládání a tolerance.

Alkohol se po požití ihned dostává do krve /vstřebávání začíná již ve sliznici úst/ a rychle ovlivní nervovou soustavu. To má za následek, že lidské já je postupně z nervově smyslového pólu člověka vytlačováno. Je vytlačováno ze smyslově vědomých pochodů, které se projevují v chůzi, řeči a myšlení a fixuje se do dolního pólu člověka. Mineralizující síly, které žijí v alkoholu a které se po jeho požití v našem těle začnou rozvíjet, nutí já k prožívání vlastního fyzického světa, namísto toho, aby se já skrze smysly oddávalo okolí. Proto vzniká silný pocit vlastního prožitku, tj. zážitku vlastních fyzických sil, včetně zážitků látkové výměny. Alkoholem sestupujeme zcela do působnosti zemských sil. Proto sílí egoismus. Já prožívá své fyzické tělo jako svět. To také vysvětluje zrakové přeludy u deliria tremens, kdy dochází k projekci vlastní krve do vědomí /mnoho drobných věcí, které se pohybují, je projekce krevních buněk/.

Takto k zemi sražené já se dostává do stavu nejistoty a tísně. Kompenzací k této krizi je to, že opilý se obrací na okolí a „chce od něho být milován“. Lidé to však většinou vnímají jako obtěžování.

Alkohol dává zapomenout lidem na vyšší lidství. Odděluje je od svobodné tvůrčí činnosti vědomí, které své já jako duchovní článek nechává setkat se s okolím a s ostatními lidmi.

Alkohol je látkou záludnou. Jeho nepříznivý vliv není patrný hned, protože lidé tzv. vystřízliví a domnívají se, že se nic „nestalo,..“ Úlohou duchovní vědy je přinášet poznání také tam, kde se jedná o otázky na první pohled nepodstatné, ve skutečnosti však zásadní. R. Steiner říká: dalekosáhlejší škody na lidstvu, než přinesly epidemie, způsobuje skutečnost, že po staletí je mnoho početí vykonáno pod vlivem alkoholu /ať již přímo před početím nebo proto, že budoucí rodiče běžně po léta konzumovali alkohol/.

Pozoruhodné je to, že v našem těle se vytváří stále nepatrné množství alkoholu /0,015 promile/. Tyto stopy jsou jakýmsi „zbytkem země“ v nás a potřebujeme je k tomu, aby v našem pozemském těle vznikala ona tíže, ona pozemská jistota: Zde jsem. Toto nepatrné množství alkoholu posiluje naše zemské sebeuvědomování, naši individuálnost.

Návyk požívat alkohol pravidelně souvisí s tím, že je zasaženo éterné tělo člověka, které má neustále tendenci k opakování. R. Steiner někdy označuje toto tělo výrazem Gewonheitsleib, tj. tělo zvyku. A touha po alkoholu je vlastně žádání si opakovaného požívání. S tím souvisí i velmi obtížné odvykání. Neboť co bylo éterným tělem uchopeno, to se do něj vtiskne a vzniká „hlad“ po nové látce. /To však platí také o jiných látkách/.

Velmi nebezpečné je pití alkoholu před nástupem puberty. Způsobuje, že se u dítěte předčasně uvolňuje astrální tělo. Takto předčasně uvolněné tělo nemůže ještě „zakotvit“ v tělesné organizaci dítěte, neboť ta ještě nedospěla k potřebné tělesné formě. To má v dospělosti za následek, že se takoví lidé nedokáží správně spojit s radostí a bolestí.

R. Steiner poukázal také na to, že je-li otec alkoholik, projeví se na dítěti, že má labilní nervovou soustavu. Je-li matka alkoholička, dochází u dítěte k orgánovým deformacím. Příčiny je třeba hledat již v období embryonálního vývoje dítěte!

Alkohol nezabíjí, ale spolehlivě ničí budoucí generaci!

Dnes přichází do prvních tříd asi 50 % dětí s vadným držením těla, s poruchami výslovnosti, řada z nich trpí hypokinezí /neklidem/. Jistě to má i jiné příčiny, ale že zde alkohol sehrál svou roli, je zřejmé!

Mnoho lidí denně konzumuje alkohol a je evidentní, že tedy mnoho početí se děje „pod pláštěm“ alkoholu.

Po požití alkoholu se přerušuje spojení s duchovním světem. Tohoto spojení můžeme dosáhnout jen jasným vědomím, kdy naše já směřuje „ven“, nikoliv „dovnitř“. Esoterní práce, meditace, modlitba, obecně práce s duchovním obsahem není po požití alkoholu možná. Měřítkem toho, jak jsme pokročili ve vnitřním vývoji, by měla být skutečnost, že nám alkohol bude vadit daleko více, než když jsme ho požívali v době, kdy jsme se o duchovní věci ještě nezajímali.

V dávných dobách byl člověk součástí světa, nebyl ještě vlastní bytostí ve smyslu vyhraněné individuality. Aby se tak stalo, aby došlo k tomu, že člověk má vlastní vůli a myšlení, musel sestoupit ze „světa ducha“ do „světa země“. Člověk se musel učit žít v uzavřeném těle, v uzavření do temnoty materiální bytosti. Tím se stal svobodným /rozuměj: nepodléhajícím bezprostředně impulsům z duchovního světa -pozn. red. /, ale také chybuujícím. Vinná réva je dar kosmu a víno usnadnilo lidstvu prodělat určitou fázi jeho vývoje, totiž vznik egoismu. Alkohol kdysi pronikl i do mystérií /Dionýsos/. Uspíšil zničení jasnovidných atavistických sil. To je reprezentováno obrazem smrti Orfeovy – zahubí je bakchantky, ženy z družiny Dionýsovy /Bakchovy/.

Mise vinné révy je však ukončena. Je ukončen i Dionýsův kult. Nyní vede lidstvo Ten, kdo o sobě říká: Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Je to Kristus, který nežádá dalšího prohlubování egoismu, nýbrž hledání ducha skrze já, skrze jasné vědomí – vede člověka k poznání Boha skrze sama sebe.

Alkohol je látka toxická, ale současně velmi tolerovaná. A tak při běžném pohledu se vlastně v pití alkoholu nespátňuje nic divného /pokud dávka nevede ke stavu opilosti/. Jako by se všilo, že alkohol v malých dávkách je součástí výživy. Mnozí lidé pijí denně menší množství vína, nebo svého oblíbeného likéru, a domnívají se, že jim to prospívá. Že jim to posiluje např. trávení. Ale měli by se také zeptat: Co alkohol ve mně oslabuje?

Zde je třeba zdůraznit, že meditativní činnost, kterou se přibližujeme k duchovnímu světu, má také svůj fyziologický podklad. Z tohoto úhlu pohledu pak také není lhostejné, zaměstnáme-li svou krev před meditací např. kávou nebo bramborovým škrobem. Daleko vhodnější je např. bylinný čaj a pšeničný škrob /resp. výrobky z něj/. Bramborový škrob vzniká v působnosti

podzemních sil /na rozdíl od obilného zrna/ a také naše myšlenky pak „tíhnou“ k zemi.

PROČ LIDÉ PIJÍ?

V zásadě můžeme rozlišovat dva typy:

1. Labilní osobnosti, silně orientované na své okolí, na životní styl jiných lidí. Tito lidé buď zcela přijímají životní zvyklosti druhých, nebo je alespoň napodobují. Jsou to ve své podstatě „herci“ a kdyby skutečně hráli, působilo by to velice terapeuticky. Lidé této skupiny nezůstávají jen u alkoholu, ale podléhají celé „soustavě“ nezdravých návyků /nikotin, přehnaná náklonnost k sexu apod./ Dochází u nich k projekci prvních sedmi let života, tj. období, kde je hlavním elementem právě napodobování. Nevyrostli sami v sobě. Jejich nemoc zní: místo hledání sebe sama závislost na okolí a na touze.

2. Ti, kdo prožili šok. Například měli krásné manželství, a pak náhle jeden odešel, nebo zklamal důvěru druhého partnera. Rázem pak pohasne slunná stránka života a přichází vlastně jakýsi druh zkoušky: Jsem dost silný, abych se vyrovnal také se stinnou stránkou života? Alkohol u této skupiny lidí umožňuje především dočasné zapomenutí.

V souvislosti s otázkou zda pít či nepít alkohol zakončeme výňatkem z přednášky R. Steinera pro dělníky pracující při stavbě budovy Goetheana:

Je lepší žádný alkohol nepít, nebo je lepší alkohol pít?... Vůbec nikdy neříkám, má-li dotyčný alkohol pít nebo nepít. Říkám: alkohol působí tak a tak. Vyličím mu, jak působí. Člověk se pak může sám rozhodnout. To je to, co je třeba mít ve vědě především na zřeteli: respekt před lidskou svobodou... Nechtít někomu něco přikazovat nebo zakazovat, ale říci mu, jaká je skutečnost. Když člověk ví, jak alkohol působí, pak sám dojde k tomu, co je správné. Tak dojdeme nejdál, a sice k tomu, že svobodní lidé si sami mohou dát směrnice. O to musíme usilovat. Teprve potom se dostaneme k opravdovým sociálním reformám.

/PŘEVZATO Z ČASOPISU GEMMA/